

9th ANNUAL EUROPEAN STUDENT COMPETITION
IN ANCIENT GREEK LANGUAGE AND CULTURE
SYLLABUS FOR THE EUROPEAN COUNTRIES AND MEXICO
2009-2010

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ
EURIPIDES' IPHIGENIA AVLIDENSIS

Edition Gilbert Murray,

Oxford, 1954

(Youth's virtues)

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Ἐγένοντο Λήδα Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι,
Φοίβη Κλυταιμῆστρα τ', ἐμὴ ξυνάορος, 50
Ἐλένη τε· ταύτης οἱ τὰ πρῶτ' ὠλβισμένοι
μνηστῆρες ἦλθον Ἑλλάδος νεανίαι.
δειναὶ δ' ἀπειλαὶ καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος
ξυνίσταθ', ὅστις μὴ λάβοι τὴν παρθένον.
τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρί, 55
δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης ὅπως
ἄψαιτ' ἄριστα. καὶ νιν εἰσῆλθεν τάδε·
ὄρκους συνάψαι δεξιάς τε συμβαλεῖν
μνηστῆρας ἀλλήλοισι καὶ δι' ἐμπύρων
σπονδὰς καθεῖναι κάπαράσασθαι τάδε· 60
ὅτου γυνή γένοιτο Τυνδαρίς κόρη,
τούτῳ ξυναμνεῖν, εἴ τις ἐκ δόμων λαβῶν
οἴχοιτο τόν τ' ἔχοντ' ἀπωθοίη λέχους,
κάπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψειν πόλιν
Ἑλλην' ὁμοίως βάρβαρόν θ' ὅπλων μέτα.

ΑΓΓΕΛΟΣ Α

ὦ Πανελλήνων ἄναξ,
Αγάμεμνον, ἦκω παῖδά σοι τὴν σὴν ἄγων, 415
ἦν Ἰφιγένειαν ὠνόμαζες ἐν δόμοις.
μήτηρ δ' ὀμαρτεῖ, σῆς Κλυταιμῆστρας δέμας ,
καὶ παῖς Ὀρέστης, ὥς τι τερφθείης ἰδών,
χρόνον παλαιὸν δωμάτων ἔκδημος ὦν.
ἄλλ' ὥς μακρὰν ἔτεινον, εὐρυτον παρὰ 420
κρήνην ἀναψύχουσι θηλύπουν βάσιν,
αὐταῖ τε πῶλοί τ'· ἐς δὲ λειμώνων χλόην
καθειμένον αὐτάς, ὥς βορᾶς γευσαίατο.
ἐγὼ δὲ πρόδρομος σῆς παρασκευῆς χάριν
ἦκω· πέπυσται γὰρ στρατός— ταχεῖα γὰρ 425
διῆξε φήμη—παῖδα σὴν ἀφιγμένην.
πᾶς δ' ἐς θεῶν ὄμιλος ἔρχεται δρόμῳ,
σὴν παῖδ' ὅπως ἴδωσιν· οἱ δ' εὐδαίμονες
ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοι βροτοῖς.
λέγουσι δ'· Ὑμέναιός τις ἢ τί πράσσεται; 430
ἢ πόθον ἔχων θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ
ἐκόμισε παῖδα; τῶν δ' ἂν ἤκουσας τάδε·
Ἀρτέμιδι προτελίζουσι τὴν νεάνίδα ,
Ἀυλίδος ἀνάσση. τίς νιν ἄξεται ποτε;
ἀλλ' εἶα , τὰπὶ τοισίδ' ἐξάρχου κανᾶ , 435
στεφανοῦσθε κρᾶτα καὶ σύ, Μενέλεως ἄναξ,
ὕμεναιον εὐτρέπιζε καὶ κατὰ στέγας
λωτὸς βοάσθω καὶ ποδῶν ἔστω κτύπος·
φῶς γὰρ τόδ' ἦκει μακάριον τῇ παρθένῳ. 439

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

ζηλῶ σε μάλλον ἢ ἔμὲ τοῦ μηδὲν φρονεῖν. 677
χώρει δὲ μελάθρων ἐντός—ὀφθῆναι κόραις
πικρὸν—φίλημα δοῦσα δεξιάν τέ μοι,
μέλλουσα δαρὸν πατρὸς ἀποικήσειν χρόνον. 680
ὦ στέρνα καὶ παρῆδες, ὦ ξανθαὶ κόμαι,
ὡς ἄχθος ὑμῖν ἐγένεθ' ἢ Φρυγῶν πόλις
Ἑλένη τε.—παύω τοὺς λόγους· ταχεῖα γὰρ
νοτὶς διώκει μ' ὀμμάτων ψεύσαντά σου.
ἴθ' ἐς μέλαθρα. σὲ δὲ παραιτοῦμαι τάδε, 685
Λήδας γένεθλον, εἰ κατωκτίσθην ἄγαν,
μέλλων Ἀχιλλεῖ θυγατέρ' ἐκδώσειν ἐμήν.
ἀποστολαὶ γὰρ μακάριαι μὲν, ἀλλ' ὅμως
δάκνουσι τοὺς τεκόντας, ὅταν ἄλλοις δόμοις
παῖδας παραδιδῶ πολλὰ μοχθήσας πατήρ. 690

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

ὕψηλόφρων μοι θυμὸς αἴρεται πρόσω·
ἐπίσταμαι δὲ τοῖς κακοῖσιν τ' ἀσχαλᾶν 920
μετρίως τε χαίρειν τοῖσιν ἐξωγκωμένοις.
λελογισμένοι γὰρ οἱ τοιοῖδ' εἰσὶν βροτῶν
ὀρθῶς διαζῆν τὸν βίον γνώμης μέτα.
ἔστιν μὲν οὖν ἴν' ἡδὺ μὴ λίαν φρονεῖν,
ἔστιν δὲ χῶπου χρήσιμον γνώμην ἔχειν. 925
ἐγὼ δ', ἐν ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου τραφεῖς
Χείρωνος, ἔμαθον τοὺς τρόπους ἀπλοῦς ἔχειν.
καὶ τοῖς Ἀτρεΐδαις, ἣν μὲν ἡγῶνται καλῶς,
πεισόμεθ', ὅταν δὲ μὴ καλῶς, οὐ πείσομαι.
ἀλλ' ἐνθάδ' ἐν Τροίᾳ τ' ἐλευθέραν φύσιν 930
παρέχων, Ἄρη τὸ κατ' ἐμὲ κοσμήσω δορί.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

σὺ μήτε σὴν παῖδ' ἔξαγ' ὄψιν εἰς ἐμήν, 998
μήτ' εἰς ὄνειδος ἀμαθὲς ἔλθωμεν, γύναι·
στρατὸς γὰρ ἀθρόος, ἀργὸς ὢν τῶν οἴκοθεν, 1000
λέσχας πονηρὰς καὶ κακοστόμους φιλεῖ.
πάντως δὲ μ' ἰκετεύοντέ θ' ἤξετ' εἰς ἴσον,
εἴ τ' ἀνικέτευτος· εἷς ἐμοὶ γὰρ ἐστ' ἀγῶν
μέγιστος ὑμᾶς ἐξαπαλλάξαι κακῶν.
ὥς ἐν γ' ἀκούσασ' ἴσθι, μὴ ψευδῶς μ' ἐρεῖν· 1005
ψευδῆ λέγων δὲ καὶ μάτην ἐγκερτομῶν,
θάνοιμι· μὴ θάνοιμι δ', ἣν σώσω κόρην. 1007

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

εἰ μὲν τὸν Ὀρφέως εἶχον , ὦ πάτερ , λόγον , 1211
πείθειν ἐπάδουσ' , ὥσθ' ὀμαρτεῖν μοι πέτρας ,
κηλεῖν τε τοῖς λόγοισιν οὐς ἐβουλόμην ,
ἐνταῦθ' ἂν ἦλθον· νῦν δέ , τὰπ' ἐμοῦ σοφά ,
δάκρυα παρέξω· ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἂν. 1215
ἰκετηρίαν δὲ γόνασιν ἐξάπτω σέθεν
τὸ σῶμα τοῦμόν , ὅπερ ἔτικτεν ἦδε σοι ,
μὴ μ' ἀπολέσης ἄωρον· ἦδὺ γὰρ τὸ φῶς
βλέπειν· τὰ δ' ὑπὸ γῆς μὴ μ' ἰδεῖν ἀναγκάσης.
πρώτη σ' ἐκάλεσα πατέρα καὶ σὺ παιῖδ' ἐμέ· 1220
πρώτη δὲ γόνασι σοῖσι σῶμα δοῦσ' ἐμόν
φίλας χάριτας ἔδωκα κἀντεδεξάμην.
λόγος δ' ὁ μὲν σὸς ἦν ὄδ'· Ἄρά σ' , ὦ τέκνον ,
εὐδαίμον' ἀνδρὸς ἐν δόμοισιν ὄψομαι,
ζῶσάν τε καὶ θάλλουσαν ἀξίως ἐμοῦ; 1225
οὐμὸς δ' ὄδ' ἦν αὖ περὶ σὸν ἐξαρτωμένης
γένειον , οὗ νῦν ἀντιλάζυμαι χερί·
Τί δ' ἄρ' ἐγὼ σέ; πρέσβυν ἄρ' ἐσδέξομαι
ἐμῶν φίλαισιν ὑποδοχαῖς δόμων , πάτερ ,
πόνων τιθηνούς ἀποδιδούσά σοι τροφάς; 1230
τούτων ἐγὼ μὲν τῶν λόγων μνήμην ἔχω,
σὺ δ' ἐπιλέλῃσαι , καὶ μ' ἀποκτεῖναι θέλεις.
μὴ , πρὸς σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρὸς
καὶ τῆσδε μητρὸς , ἥ πρὶν ὠδίνουσ' ἐμὲ
νῦν δευτέραν ὠδῖνα τήνδε λαμβάνει. 1235
τί μοι μέτεστι τῶν Ἀλεξάνδρου γάμων
Ἐλένης τε; πόθεν ἦλθ' ἐπ' ὀλέθρῳ τῶμῳ , πάτερ;
βλέψον πρὸς ἡμᾶς , ὄμμα δὸς φίλημά τε ,
ἴν' ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσ' ἔχω σέθεν
μνημεῖον , ἦν μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῆς λόγοις. 1240

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

μη̄τερ, εἰσακούσατε 1368
τῶν ἐμῶν λόγων· μάτην γὰρ σ' εἰσορῶ θυμουμένην
σῶ πόσει· τὰ δ' ἀδύναθ' ἡμῖν καρτερεῖν οὐ ράδιον. 1370
τὸν μὲν οὖν ξένον δίκαιον αἰνέσαι προθυμίας·
ἀλλὰ καὶ σὲ τοῦθ' ὄρᾱν χρή, μὴ διαβληθῆ στρατῶ,
καὶ πλέον πράξωμεν οὐδέν, ὅδε δὲ συμφορᾶς τύχη·
οἷα δ' εἰσηλθέν μ', ἄκουσον, μη̄τερ, ἐννοουμένην·
κατθανεῖν μὲν μοι δέδοκται· τοῦτο δ' αὐτὸ βούλομαι 1375
εὐκλεῶς πράξαι, παρεισά γ' ἐκποδῶν τὸ δυσγενές.
δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ἡμῶν, μη̄τερ, ὡς καλῶς λέγω·
εἰς ἔμ' Ἑλλάς ἢ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει,
κἂν ἐμοὶ πορθμός τε ναῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί
τάς τε μελλούσας γυναῖκας, ἣν τι δρῶσι βάρβαροι, 1380
μηκέθ' ἀρπάζειν ἔαν τούσδ' ὀλβίας ἐξ Ἑλλάδος,
τὸν Ἑλένης τείσαντας ὄλεθρον, ἣν ἄνῃρπασεν Πάρις.
ταῦτα πάντα κατθανοῦσα ρύσομαι, καὶ μου κλέος,
Ἑλλάδ' ὡς ἠλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.
καὶ γὰρ οὐδέ τοί τι λίαν ἐμὲ φιλοψυχεῖν χρεῶν· 1385
πᾶσι γὰρ μ' Ἑλλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνη.
ἀλλὰ μυρίοι μὲν ἄνδρες ἀσπίσιν πεφραγμένοι,
μυρίοι δ' ἐρέτμ' ἔχοντες, πατρίδος ἠδικημένης,
δρᾶν τι τολμήσουσιν ἐχθροὺς χύπερ Ἑλλάδος θανεῖν,
ἢ δ' ἐμὴ ψυχὴ μί' οὔσα πάντα κωλύσει τάδε; 1390
τί τὸ δίκαιον τοῦτό γε; ἄρ' ἔχοιμ' ἂν ἀντειπεῖν ἔπος;
κἂπ' ἐκεῖν' ἔλθωμεν· οὐ δεῖ τόνδε διὰ μάχης μολεῖν
πᾶσιν Ἀργείοις γυναικὸς εἵνεκ' οὐδὲ κατθανεῖν.
εἷς γ' ἀνὴρ κρείσσων γυναικῶν μυρίων ὄρᾱν φάος.
εἰ βεβούληται δὲ σῶμα τοῦμὸν Ἄρτεμις λαβεῖν, 1395
ἐμποδῶν γενήσομαι ἄθνητος οὔσα τῇ θεῶ;
ἀλλ' ἀμήχανον· δίδωμι σῶμα τοῦμὸν Ἑλλάδι.
θύετ', ἐκπορθεῖτε Τροίαν. ταῦτα γὰρ μνημεῖά μου

διὰ μακροῦ, καὶ παῖδες οὗτοι καὶ γάμοι καὶ δόξ' ἐμή.
βαρβάρων δ' Ἑλληνας ἄρχειν εἰκός, ἀλλ' οὐ βαρβάρους 1400
μη̄τερ, Ἑλλήνων· τὸ μὲν γὰρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλεύθεροι.

ΑΓΓΕΛΟΣ

ἐπεὶ γὰρ ἰκόμεσθα τῆς Διὸς κόρης
Ἀρτέμιδος ἄλσος λείμακάς τ' ἀνθροφόρους ,
ἴν' ἦν Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος , 1545
σὴν παιδ' ἄγοντες , εὐθύς Ἀργείων ὄχλος
ἠθροίζεθ'. ὥς δ' εἰσεῖδεν Ἀγαμέμνων ἄναξ
ἐπὶ σφαγὰς στείχουσαν εἰς ἄλσος κόρην,
ἀνεστέναξε , κάμπαλιν στρέψας κάρα
δάκρυε , πρόσθεν ὀμμάτων πέπλον προθείς. 1550

ἦ δὲ σταθεῖσα τῷ τεκόντι πλησίον
ἔλεξε τοιάδ'· ὦ πάτερ , πάρειμί σοι·
τοῦμόν δὲ σῶμα τῆς ἐμῆς ὑπὲρ πάτρας
καὶ τῆς ἀπάσης Ἑλλάδος γαίας ὑπερ
θῦσαι δίδωμ' ἐκοῦσα πρὸς βωμόν θεᾶς 1555
ἄγοντας , εἶπερ ἐστὶ θέσφατον τόδε.

καὶ τοῦπ' ἔμ' εὐτυχεῖτε· καὶ νικηφόρου
δώρου τύχοιτε πατρίδα τ' ἐξίκοισθε γῆν.
πρὸς ταῦτα μὴ ψαύση τις Ἀργείων ἐμοῦ·
σιγῇ παρέξω γὰρ δέρην εὐκαρδίως. 1560

τοσαῦτ' ἔλεξε· πᾶς δ' ἐθάμβησεν κλύων
εὐψυχίαν τε κἀρετήν τῆς παρθένου.
στάς δ' ἐν μέσῳ Ταλθύβιος , ᾧ τόδ' ἦν μέλον,
εὐφημίαν ἀνεῖπε καὶ σιγὴν στρατῶ·
Κάλχας δ' ὁ μάντις ἐς κανοῦν χρυσήλατον 1565
ἔθηκεν ὄξυ χειρὶ φάσγανον σπάσας
κολεῶν ἔσωθεν, κρᾶτά τ' ἔστεψεν κόρης.

ὁ παῖς δ' ὁ Πηλέως ἐν κύκλῳ βωμόν θεᾶς
λαβὼν κανοῦν ἔβρεξε χέρνιβας θ' ὁμοῦ,
ἔλεξε δ'· ὦ παῖ Ζηνός , ᾧ θηροκτόνε , 1570
τὸ λαμπρὸν εἰλίσσουσ' ἐν εὐφρόνῃ φάος ,
δέξαι τὸ θῦμα τόδ' ὅ γέ σοι δωρούμεθα
στρατὸς τ' Ἀχαιῶν ἄναξ ἄναξ θ' ὁμοῦ,⁺
ἄχραντον αἶμα καλλιπαρθένου δέρης ,

καὶ δὸς γενέσθαι πλοῦν νεῶν ἀπήμονα 1575
Τροίας τε πέργαμ' ἐξελεῖν ἡμᾶς δορί.
ἐς γῆν δ' Ἀτρεΐδαι πᾶς στρατὸς τ' ἔστη βλέπων.
[ἱερεὺς δὲ φάσγανον λαβὼν ἐπέυξατο,
λαιμόν τ' ἐπεσκοπεῖθ' , ἵνα πλήξειεν ἄν·
ἐμοὶ δὲ τ' ἄλγος οὐ μικρὸν εἰσῆει φρενί, 1580
κᾶστην νενευκῶς· θαῦμα δ' ἦν αἴφνης ὄρα̃ν.
πληγῆς κτύπον γὰρ πᾶς τις ἦσθετ' ἄν σαφῶς ,
τὴν παρθένον δ' οὐκ εἶδεν οὐ γῆς εἰσέδν.
βοᾶ δ' ἱερεὺς , ἅπας δ' ἐπήχησε στρατός ,
ἄελπτον εἰσιδόντες ἐκ θεῶν τινος 1585
φάσμ' , οὐ γε μηδ' ὄρωμένου πίστις παρῆν·
ἔλαφος γὰρ ἀσπαίρουσ' ἔκειτ' ἐπὶ χθονὶ
ιδεῖν μεγίστη διαπρεπῆς τε τὴν θέαν,
ἧς αἶματι βωμὸς ἐραίνεται' ἄρδην τῆς θεοῦ.
κὰν τῶδε Κάλχας πῶς δοκεῖς χαίρων ἔφη· 1590
Ἔ τοῦδ' Ἀχαιῶν κοίρανοι κοινοῦ στρατοῦ,
ὄρα̃τε τήνδε θυσίαν , ἦν ἡ θεὸς
προὔθηκε βωμίαν , ἔλαφον ὀρειδρόμον;
ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται,
ὡς μὴ μαιίνῃ βωμὸν εὐγενεῖ φόνῳ. 1595
ἠδέως τε τοῦτ' ἐδέξατο, καὶ πλοῦν οὐρίον
δίδωσιν ἡμῖν Ἰλίου τ' ἐπιδρομάς.
πρὸς ταῦτα πᾶς τις θάρσος αἶρε ναυβάτης ,
χώρει τε πρὸς ναῦν· ὡς ἡμέρα τῆδε δεῖ
λιπόντας ἡμᾶς Ἀυλίδος κοίλους μυχοὺς 1600
Αἴγαιον οἶδμα διαπερᾶν.
ἐπεὶ δ' ἅπαν
κατηνθρακώθη θυμ' ἐν Ἡφαίστου φλογί,
τὰ πρόσφορ' ἠῦξαθ', ὡς τύχοι νόστου στρατός.
πέμπει δ' Ἀγαμέμνων μ' ὥστε σοι φράσαι τάδε ,
λέγειν θ' ὁποίας ἐκ θεῶν μοίρας κυρεῖ 1605
καὶ δόξαν ἔσχεν ἄφθιτον καθ' Ἑλλάδα.
ἐγὼ παρῶν δὲ καὶ τὸ πρᾶγμ' ὄρων λέγω·

ἡ παῖς σαφῶς σοι πρὸς θεοὺς ἀφίπτατο.
λύπης δ' ἀφαίρει καὶ πόσει πάρες χόλον·
ἀπροσδόκητα δὲ βροτοῖς τὰ τῶν θεῶν,
σώζουσί θ' οὖς φιλοῦσιν. ἡμαρ γὰρ τότε
θανοῦσαν εἶδε καὶ βλέπουσαν παῖδα σήν.

1610